

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعا و نیایش

اقیانوس، از اذکار پیامبر ﷺ

مؤلف: امام ابن قیم الجوزیه رحمه الله

اختصار: احمد بن عثمان المزید

مترجم: ابو خالد شعیب علی خواجه

سرشناسه : ابن قیم الجوزیه محمد بن ابی بکر ۶۹۱-۷۵۱ق.
عنوان قراردادی : الوایل الصیب من الکلم الطیب فارسی.

عنوان و نام پدیدآور : اقیانوسی از اذکار پیامبر/ابن قیم الجوزیه - مترجم ابو خالد شعبان علی خواجه

مشخصات نشر : مشهد: حافظ ابرو، ۱۳۹۳.
م مشخصات ظاهری : ۳۹۵ص: ۱۱*۱۷ س م.
شابک : 978-600-5837-67-4
وضعیت فهرست : فیبا

نویسی :
موضوع : ذکر - متون قدیمی تا قرن ۱۴.
موضوع : دعا - متون قدیمی تا قرن ۱۴.
موضوع : عبادت، اسلام - کتابهای دعا و غیره
رده بندی کنگره : ۱۳۹۳ ۲۰۲۱ الف/۵/۵ BP۳۶۶
رده بندی دهکده : ۲۹۷/۸
شماره : ۲۷ ۹۴۳
کتابشناسی ملی :

تایید - کتابخانه سنت ۵۱۵۴۵۳۵۳۱۰

دعا - بیابش

اقیانوسی از اذکار پیامبر ﷺ

مؤلف: امام ابن قیم الجوزیه

اختصار: احمد بن عثمان الزید

مترجم: ابو خالد شعبان علی خواجه

چاپ: ۱۳۹۱

تعداد صفحه: ۳۹۵

قطع و تیراژ: جیبی ۳۰۰۰

ناشر: حافظ ابرو

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۵۸۳۷ - ۶۷ - ۴

قیمت: ۴۰۰۰ تومان

«فهرست مطالب»

۱۱		پقدمه مترجم
۱۴		مقدمه مختصر
۱۸		مقدمه مؤلف
۲۱		محور بستگی
۲۲		ابزار پایداری در
۲۳		نشانه های بزرگداشت دستورات الهی
۲۶		نشانه های بزرگداشت محرمات
۳۱		بنده در میان آزمایش و امداد
۳۸		شرک؛ بزرگترین ظلم
۴۲		بزرگداشت نماز
۴۷		درجات نماز گزاران
۴۸		انواع دل
۵۲		ماهیت روزه

- ۵۶..... فضیلت صدقه
- ۶۵..... تفاوت میان شُح و بُخل و ماهیت سخاوت
- ۷۳..... فضیلت ذکر
- ۸۳..... فواید ذکر
- ۱۰۸..... جویدگان غرت
- ۱۳۵..... انواع ذکر
- ۱۴۱..... برتری ذکر بر دعا
- ۱۴۹..... برتری تلاوت قرآن کریم بر ذکر
- ۱۵۲..... اذکار معین، ضروری و پُرفایده
- ۱۶۲..... اذکار خواب
- ۱۶۸..... اذکار بیداری
- ۱۷۰..... دعای ترس و وحشت در خواب
- ۱۷۱..... اذکار دیدن خواب خوب و بد
- ۱۷۳..... اذکار خروج از منزل

- ۱۷۵..... اذکار ورود به منزل
- ۱۷۶..... اذکار ورود به مسجد و خروج از آن
- ۱۷۸..... اذکار اذان
- ۱۸۳..... اذکار اتمام نماز
- ۱۸۷..... اذکار رکعت و سجده و فاصله میان آن دو و بین سجده ها
- ۱۹۲..... دعا های نماز و استعاذت
- ۱۹۵..... اذکار مشروعه پس از نماز ..
- ۱۹۹..... اذکار تشهد
- ۲۰۲..... درود بر پیامبر ﷺ
- ۲۰۴..... دعای استخاره
- ۲۰۶..... اذکار اندوه و غم
- ۲۱..... اذکار جلب روزی و رفع تنگدستی
- ۲۱۱..... اذکار رویارویی با دشمن و ترس از حاکم و دیگران
- ۲۱۳..... اذکار دفع شیطان

- ۲۱۶ دعای نگهداری و تجدید نعمت ها
- ۲۱۷ اذکار هنگام مصیبت
- ۲۲۰ دعای رهایی از بدهکاری
- ۲۲۱ اذکار نیش و گزش و امثال آن
- ۲۲۴ دعای ورود بهرستان
- ۲۲۴ اذکار طلب باران
- ۲۲۶ دعای وزش باد شمس
- ۲۲۷ دعای رعد و برق
- ۲۲۸ اذکار نزول باران
- ۲۳۰ دعای فراوانی باران و ترس از آن
- ۲۳۱ دعای دیدن هلال
- ۲۳۲ دعای روزه دار و هنگام افطار
- ۲۳۳ اذکار سفر
- ۲۳۵ آداب سوار شدن بر مرکب [سواری] و دعای آن

- دعای بازگشت از سفر ۲۳۷
- دعای ورود به روستا یا شهر ۲۳۸
- دعای ورود به منزل ۲۳۹
- دعای خورتن و آشامیدن ۲۳۹
- دعای مهمان برای میزبان ۲۴۴
- سلام ۲۴۵
- اذکار عطسه ۲۴۷
- دعای ازدواج، تبریک و همبستگی ۲۴۹
- دعای شنیدن صدای خروس، الاغ و مگ ۲۵۴
- کفاره مجلس ۲۵۵
- دعا و عمل هنگام خشم ۲۵۷
- دعای دیدن فرد دارای مصیبت ۲۵۸
- دعای ورود به بازار ۲۵۹
- دعای لغزیدن مرکب ۲۶۰

- ۲۶۱ دعا برای هدیه دهنده یا انفاق کننده
- ۲۶۲ دعای دیدن میوه نوبر
- ۲۶۳ دعای ترس از چشم زخم
- ۲۶۴ شگون و فال بد
- ۲۶۶ دعای قبل از ورود به توالت و پس از خروج
- ۲۶۷ دعای پیش از وضو
- ۲۶۹ دعای پس از وضو
- ۲۷۰ دعای نماز جنازه
- ۲۷۲ کفاره سخن ناپسند
- ۲۷۳ دعا و عمل هنگام کسوف [خورشید گرفتگی] و [ماه گرفتگی] ...
- ۲۷۴ تسبیح با انگشتان
- ۲۷۵ محبوبترین کلام پس از قرآن کریم نزد الله ﷻ
- ۲۷۷ ذکر چند برابر
- ۲۷۸ دعای پوشیدن لباس

دعای هنگام سحر ۲۷۹

تسلیم قضا و قدر پس از به کارگیری اسباب ۲۸۰

دعای و تعویذات ضروری، کوتاه و پرمحتوای پیامبر ﷺ ۲۸۳

أَحْمَدُ اللَّهِ حَمْدًا كَمَا يَنْبَغِي لِكَرَمِ وَجْهِهِ وَعِزِّ جَلَالِهِ، وَأَسْتَعِينُهُ إِسْتِعَانَةً مِّنْ لَّا حَوْلَ وَ
قُوَّةَ إِلَّا بِهِ، وَأَسْتَهِدُّ بِهِ بِهْدَاهُ الَّذِي لَا يَضِلُّ مَنْ أُنْعِمَ بِهِ عَلَيْهِ، وَأَسْتَغْفِرُهُ لِمَا أَزَلَّتْ وَ مَا أَخْرَتُ،
أَسْتَغْفِرُ مَن يَفِرُّ بِعِبُودِيَّتِهِ، وَيَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَغْفِرُ ذَنْبَهُ وَلَا يُنْجِيهِ مِنْهُ إِلَّا هُوَ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
وَحْدَهُ لَا شَرَكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، الَّذِي قَدْ بَلَغَ الرِّسَالَةَ، وَأَدَّى الْأَمَانَةَ، وَنَصَحَ
الْأُمَّةَ وَكَشَفَ بِهَا الْغُمَّةَ، وَجَاهَدَ فِي اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ، وَتَرَكْنَا عَلَى الْمَحَجَّةِ الْبَيْضَاءِ لَيْلَهَا
كَتَاهَرَهَا لَا يَزِيغُ سِوَاكَ إِلَهًا إِلَهُكَ وَقَفْنَا اللَّهَ وَإِيَّاكَ لَاتِّبَاعِ سُنَّتِهِ، وَحَشَرْنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِي زُمْرَتِهِ،
وَجَعَلْنَا مِنْ أَهْلِ شَفَاعَتِكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ. أَمَّا بَعْدُ...

استاد اخلاق؛ شمس الدین ابو عبدالله محمد بن ابی بکر بن ایوب بن
سعد بن حریر زرعی دمشق، مشهور به ابن قیم الجوزیه و ملقب به
طیب القلوب رحمة الله علیه در هفتم صفر سال ۶۹۱ هـ برابر با ۲۹ ژانویه ۱۲۹۲ م؛ یعنی
یک سال پس از بیرون راندن صلیبیان از بلاد اسلامی، در روستای زرع از
توابع حوران - ۵۵ مایلی جنوب شرق دمشق - متولد شد. علّت مشهور شدن
وی به ابن قیم الجوزیه این بود که پدرش ابوبکر بن ایوب قصبه سرپرست
مدرسه الجوزیه دمشق بود.

ابن قیم رحمته الله در سنین کودکی علم فرائض را از پدرش آموخت. هنگامی که هفت سال داشت، برای کسب دانش، به دمشق سفر کرد و در محضر علماء آن دیار، زانوی تلمذ زد. سرانجام پس از عمری تعلیم و تعلم، جشنه شب ۱۳ رجب سال ۷۵۱ هـ. در سن شصت سالگی از دنیا رفت.

علاء ابن قبة رحمته الله دائرة المعارفی زنده از علوم زمانه اش بود که در فقه، اصول، سیرت، تاریخ و ... دارای تألیفات گرانسنگ و ارزشمندی است. وی، ذوق ساد و روانه عجیبی نیز داشت و همچنین در لغت و نحو سرآمد زمانه خویش بود. تألیفات این بزرگوار، بیش از شصت جلد است که از آن جمله می توان به «زاد المعاد فی هدی خیر العباد» و «أعلام الموقعین عن رب العالمین» اشاره کرد.

کتاب پیش رو، ترجمه یکی دیگر از تألیفات این دانشمند بزرگ با عنوان «الوابل الصیب و رافع الکلم الطیب» است که بزرگوار احمد بن عثمان المزید آن را مختصر نموده است. این اثر ارزشمند، احادیثی والا، زبانی صادقانه و مفاهیمی روشن درباره ذکر الله تعالی دارد. ابن قیم رحمته الله همچون نصیحت گری دلسوز آن را نوشت تا در لابلای صفحاتش، منزه بنادگی نتایج آن؛ همچون: شفای دل، بهره روح، روشنی چهره، خنکی چشم و نعمت دنیا و آخرت را با تکیه بر آیات قرآنی و احادیث نبوی بیان کند.

نویسنده، پس از بیان مقدمه‌ای زیبا دربارهٔ حوادث زندگی و وسوسه‌های شیطان و تمایلات نفسانی، به بررسی اسباب پایداری دل می‌پردازد. سپس حدیث مشهور حارث اشعری رضی الله عنه و دستورات موجود در آن - مربوط به توحید، نماز، روزه و صدقه - و فواید آنها را تبیین و تحلیل می‌کند. در ادامه، مقصد اصلی کتاب - ذکر - را از جهاتی گوناگون؛ مانند فضیلت، فواید و اقسام آن توضیح می‌دهد و فصل پایانی را نیز در رابطه با اذکار معین و غیر معین و مورد نیاز هر فرد تنظیم می‌کند. بالاخره کتاب را با سپاس از پروردگار و ورود به پیامبر ﷺ به پایان می‌برد.

پروردگارا! تو را سپاس که توفیق تو باعث این کتاب گرانها را نصیب نمودی، از تو درخواست دارم که هستی‌های موجود را بر من ببخشایی و یادت را همراه همیشگی ما قرار دهی آمین

وَلِلّٰهِ الْحَمْدُ أَوَّلًا وَآخِرًا عَلٰی مَا أَنْعَمَ بِهِ عَلَيْنَا مِنَ الْإِثْمِ فِي هَٰذَا الرُّطْبِ وَالْيَابِسِ
وَإِخْرَاجِهِ، فَإِنْ أَحْسَنَّا فَهُوَ فَضْلُ اللَّهِ مِنْ حَيْثُ لَمْ نَحْتَسِبْ، وَإِنْ أَسَاءْنَا فَرَمَزْنَا أَنْفُسَنَا عَالَمِينَ
بِأَنَّهُ لَيْسَ أَوَّلُ خَطَايَا وَقَعَ فِيهِ الْإِنْسَانُ، لِأَنَّ الْكَمَالَ لِلَّهِ وَحْدَهُ.

مقدمه مختصر

الحمد لله وحده، والصلاة والسلام على من لا نبي بعده، أما بعد...

بدون تردید خانواده، کانون اصلی هر جامعه و قلب تپنده آن است که اگر خوب تربیت شود، پایه شکوفایی و پیشرفت جامعه و گرنه سبب عقب ماندگی و زوال باشد. از این رو تمامی تلاش های رسمی و غیر رسمی در راستای حل مشکلات خانواده و برطرف ساختن موانع پیش روی آن است.

ما نیز به نوبه خود به منظور مه سازی خانواده ای با ایمان، یکپارچه و توانا در برابر مشکلات، اقدام به نشر این مجموعه نمودیم.

آنچه باعث شد در انتشار این مجموعه عجله کنیم رضایت و پذیرش خوانندگان از اولین مجموعه بود. با توجه به نامه های بسیار و درخواست های مکرر که بیانگر اشتیاق فراوان خوانندگان و داوطلبان به ادامه این شیوه بود. این مجموعه شامل کتاب های زیر است:

۱. مختصر «الفصول في سيرة الرسول» اثر ابن کثیر رحمه الله

۲. مختصر «الوابل الصيب و رافع الكلم الطيب» از ابن قیم رحمه الله

۳. مختصر «جامع العلوم والحکم» تالیف ابن رجب رحمته

۴. مختصر «صید الخاطر» اثر ابن الجوزی رحمته

۵. مختصر «لطائف المعارف» از ابن رجب رحمته

۶. مختصر «کتاب الکبائر» تالیف ذهبی رحمته

هدف از سرایر مجموعه و همچنین مجموعه قبلی، تقویت انگیزه دینی در افراد سرانجامه برای رسیدن به تعظیم و محبت الله جل جلاله، تلاش در راه رضایت او و دوری از گناهان است. شکی نیست که این هدف تاثیرات فراوانی برای حل بسیاری از مشکلات خانواده و جامعه در همه زمینه‌ها دارد؛ از جمله جنبه اعتقادی و عبادی، اخلاقی، اجتماعی، اخلاقی و اقتصادی.

زیرا اگر ایمان تقویت گردد و عقاید مردم تسبیح شود، روی به توحید در عبادت خواهند آورد و از شرک اکبر و اصغر و همچنین از بدعت‌ها و خرافات بی‌اساس دور خواهند شد.

از ناحیه امنیتی نیز مشاهده می‌نماییم افراد خانواده‌ای که دل‌هایشان از محبت الله متعال پُر شده، بیشتر از دیگران برای امنیت شهروندان تلاش می‌کنند و از ترور و فساد در زمین و ترساندن مردم به دورند؛ از این رو در ریختن خون مسلمانان و اهل ذمه - هم‌پیمانان و امان‌خواهان - جسور نبوده و مرتسب گناهی که به شرافت و جوانمردی خلل وارد می‌کند و سبب تجاوز، غلبه و بهی است، نمی‌شوند.

از لحاظ اجتماع و اخلاقی نیز تقویت انگیزه دینی در اصلاح اوضاع جامعه سهم به سزایی دارد؛ افزایش برای ادای حقوقی که بر دوش آنان است، تلاش می‌کنند و در تثبیت دینی والدین و قطع صله رحم صورت نمی‌گیرد، بلکه رابطه‌ای نیک در میان همسایان برقرار خواهد شد، مردم به نیکی با یکدیگر رفتار نموده و در نهادهایی که باعث دوام جامعه می‌شود، فعالیت می‌کنند؛ مانند توجه به یتیمان، بیوه‌زنان، معارلان، سالخوردگان و افراد نیازمند.

در زمینه اقتصادی نیز هرگاه ایمان تقویت گردد و تعظیم به خدا در دل‌ها تثبیت شود، در صداقت رفتار میان مردم، درست کار کردن، نخوردن ربا، عدم انحصارطلبی و بالا بردن قیمت‌ها بدون دلیل، نمود پیدا خواهد

کرد. علاوه بر این، میانه روی در مصرف، دوری از اسراف و ولخرجی و تلاش برای حفظ حقوق مسلمانان و دیگران را مشاهده خواهیم کرد.

در پایان از خوانندگان گرامی، برادران نیکوکار و همه کسانی که در این کار سهمی داشتند، بسیار سپاسگزارم و از الله تعالی می خواهم که این نمونه راמיד را مقبول بگرداند. همانا بهترین جوابگو، برای ما کافی و برترین برست است.

دکتر احمد بن عثمان المزید

مقدمه مؤلف

باز گشت از معصیت به سوی طاعت و توان انجام اعمال نیک تنها با توفیق الله متعال میسر است. فقط از او می توان درخواست نمود و امید داشت که [من] شما را در دنیا و آخرت سرپرستی نماید، نعمت های آشکار و پنهان را بر ما کامل گرداند و [من] شما را از افرادی قرار دهد که هر گاه ^{خلاقه} برایشان نعمتی دهد، سپاس او را به جای می آورند، زمانی که آنان را باز نماید، همیشه می سازند و هر گاه گناهی کنند، از او آمرزش می طلبند. این سه عمل معیار سعادت آدمی و نشانه رستگاری وی در دنیا و آخرت است و هر بنده ای که همیشه مشغول به یکی از این سه عمل است.

اول: نعمت هایی از جانب الله تعالی بر انسان نازل می شود و شرط آن شکر است که سه رکن دارد: اعتراف باطنی به نعمت ها، سخن گفتن از آنها در ظاهر و مصرفشان در راه رضایت صاحب اصلی و دهند نعمت ها. هر گاه بنده ای این سه کار را انجام دهد، شکر الهی را - هر چند ناقص - به سوی آورده است.

دوم: گرفتاری‌هایی از جانب الله ﷻ که بنده با آنها آزمایش می‌شود و واجب است در برابرشان صبر و شکیبایی نماید. صبر یعنی بازداشتن نفس از خشم در برابر سرنوشت، نگهداری زبان از شکایت و بازداشتن اعضا از گناه. مانند زدن به صورت، پاره کردن لباس، کندن مو و امثال آن.

بنابرین صبر بر این ارکان استوار است. اگر بنده‌ای به نحو شایسته این امور را انجام دهد، گرفتاری به بخشش، مصیبت به هدیه و شیء منفور به شیء محبوب تبدیل می‌شود، چرا که الله ﷻ انسان را به منظور هلاکت، دچار مصیبت نمی‌کند، بلکه برای سنجش صبر و بندگی‌اش وی را می‌آزماید. زیرا الله ﷻ همان طوری که بر وفا و خوشی بر بنده حقوقی دارد، در حالت سختی و گرفتاری نیز چنین است. بیشتر مردم در حالت خوشی حق بندگی را ادا می‌کنند، اما بندگی واقعی آن است که در سختی‌ها صورت گیرد، و با توجه به این، درجات بندگان به هم تفاوت دارد و جایگاهشان نزد الله ﷻ تعیین می‌گردد.

به عنوان مثال وضو با آب سرد در شدت گرما، همبستن لباس سرد زیبا و دوست‌داشتنی، همچنین انفاق بر خود و همسر و فرزندان و ... است، اما وضو با آب سرد در سرمای شدید، نوعی دیگر از بندگی، ترک

گناه در حالتی که خواهشات نفسانی بسیار مشتاق آن است و ترس از کسی نیز وجود ندارد، صورتی دیگر از بندگی، و همچنین انفاق هنگام تنگدستی، شیوه‌ای دیگر از بندگی است. و تفاوت بسیاری میان این انواع وجود دارد.

پس هر کس در هر دو حالت [سختی و آسانی] بنده الله ﷻ باشد و در خوشی و ناخوشی فوق الهی را به جای آورد، این سخن الله متعال شامل او می‌شود:

﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ﴾

«آیا الله تعالی، کفایت‌کننده بنده‌اش نیست؟»

از این رو کفایت کامل، همراه بندگی کامل و کمالات ناقص با بندگی ناقص است. پس هر کس خیری دید باید که الله تعالی را پاس گوید، اما هر کس بدی دید، باید فقط خودش را سرزنش کند.

بعلاوه، آنان بندگان هستند که دشمن الله ﷻ بر آنان تسلط ندارد:

﴿إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ﴾^۱

«در حقیقت تو را بر بندگان من تسلطی نیست.»

محرر: بهر گم

بندگی بر دو اصل استوار است: محبت کامل و تسلیم محض. این دو مبتنی بر دو اصل دیگرند: مشاهده احسانات و نعمت‌هایی که باعث محبت می‌شود و بررسی عیوب و نقایص و عمل که سبب تسلیم و اطاعت می‌گردد. اگر بنده‌ای رفتارش را با الله ﷻ بر اساس اصل بنا کند، هرگز دشمن بر وی چیره نخواهد شد مگر با فریب، که در این صورت نیز فوراً الله تعالی به وی جان تازه‌ای خواهد بخشید و بار رحمتش وی را سیراب خواهد نمود.